

Jatkuva oppiminen uuden äärellä

19.12.2025

Vuosi 2025 on tuonut mukanaan uusia kehitysnäkymiä jatkuvan oppimisen kentälle. Hallituksen tavoitteena on koulutustason nostaminen ja se, että nuorista vähintään 50 % suorittaisi korkeakoulututkinnon. Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle – Vision tiekartassa (2019) todetaan, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi yli 60 %:lla ikäluokasta tulisi olla riittävät valmiudet korkeakouluopintoihin toisen asteen koulutuksen jälkeen. Osana hallituksen vuoden 2026 talousarviotäydennystä esitetään, että ilman opiskelupaikkaa jääneille nuorille tarjotaan opintoseteliä avoimeen korkeakouluopetukseen (Valtioneuvosto, 2025). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että toiselta asteelta valmistuneille ja ilman opiskelupaikkaa jääneille nuorille tarjotaan mahdollisuus suorittaa maksutta enintään 30 opintopisteen laajuiset opinnot avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa. Opintoseteli on voimassa kaksi vuotta. Vuoden 2026 aikana käynnistetään kolmivuotinen opintosetelikokeilu ja opintoseteliin ehdotetaan 18,6 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja yhteensä noin 56 miljoonaa euroa vuosina 2026–2028. Erityisesti hakupainealoilla korkeakoulutuspaikan saaminen voi olla vaikeaa. Myös ensikertalaisuuskiintiö ja sen merkitys korkeakouluvalinnoissa asettaa nuoret asemaan, jossa tulee tarkasti miettiä koulutuspaikkavalintoja. Moni nuori saattaa myös kokea valintakoetilanteen haastavana ja jännittävänä. Parhaimmillaan opintosetelin käyttöönotto avaakin nuorille mahdollisuuksia tarkastella ja tutustua eri aloihin niin sanottujen kurkistuskurssien kautta tai suorittaa esimerkiksi laajemmin jonkin tietyn alan opintoja, jotka samalla tukevat tavoitetta hakeutua korkeakouluun tutkinto-opiskelijaksi. Samalla korkeakoulutuksessa tarvittavat oppimisvalmiudet kehittyvät ja korkeakoulutuksen maailma tulee tutummaksi. Opintosetelin käyttöönotto haastaa korkeakouluja ohjauksen toteuttamisessa. On tärkeää, että nuorelle avautuu selkeitä näkymiä korkeakouluopintoihin ja erilaisiin uravaihtoehtoihin. Nuori saattaa tarvita tukea opintojen valintaan, opintojen suorittamiseen sekä yleisiin oppimisvalmiuksiin liittyen. Eri vaiheissa toteutetulla jatkuvan oppimisen ohjauksella onkin tärkeä merkitys. SEAMK tekee laajaa ja tärkeää yhteistyöstä monien toisen

asteen oppilaitosten kanssa. Opintosetelin käyttöönoton kautta yhteistyö tiivistyy entisestään ja aluekehittämisen näkökulmasta on tärkeää tuottaa riittävästi tietoa myös alueen koulutusmahdollisuuksista toiselta asteelta valmistuville opiskelijoille. Osana hallituksen tavoitetta koulutustason nostamiseksi avoimen korkeakoulun tarjontaa laajennetaan ja koulutuspolkuja joustavoitetaan tuomalla maksuttoman tutkintokoulutuksen rinnalle mahdollisuus maksulliseen tutkintokoulutukseen (Valtioneuvosto, 2025). Uudistus perustuu mahdollistavaan lainsäädäntöön, joka antaa korkeakouluille vapautta toteuttaa ratkaisuja omista lähtökohdistaan. Lisäksi osana hallituksen esittämiä uudistuksia avoimen korkeakoulutuksen maksusääntelyä uudistetaan siten, että korkeakoulut voivat paremmin kattaa avoimesta koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Uusia palveluita oppijoille

Valtakunnallisesti jatkuvan oppimisen kentälle on avattu myös useita uusia alustoja, jotka osaltaan mahdollistavat koulutustarjonnan sujuvamman löytämisen ja vertailtavuuden. Korkeakoulujen yhteinen Opin.fi -palvelu avattiin käyttäjille huhtikuussa 2025 (Digivisio, 2025). Palvelu avaa jatkuvan oppimisen mahdollisuudet korkeakouluopinnoista kiinnostuneille kaikissa työ- ja muun elämän vaiheissa. Opin.fi-palvelua on kehitetty Digivisio 2030 -hankkeessa yhdessä suomalaisten korkeakoulujen kanssa. Palvelu kokoaa yhteen kaikkiaan yli 30 korkeakoulun avoimen koulutustarjonnan. Osana jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta alkuvuodesta 2026 avataan Osaamispolku -palvelu, jossa Opintopolku, Työmarkkinatori ja Opin.fi muodostavat yhdessä palvelukokonaisuuden, joka tukee oppimista, urasuunnittelua ja työnhakua eri elämäntilanteissa (Osaamispolku.fi, 2025). Osana jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta astuu voimaan myös laki 1.1.2026, joka velvoittaa korkeakouluja tuomaan avoimen korkeakouluopetuksen tarjonta Osaamispolkuun osaksi laajaa koulutustiedon tietovarantoa (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi HE133/2025). Tavoitteena on, että Osaamispolun kautta oppijalla on aito mahdollisuus kartoittaa hänelle sopivia koulutuksen vaihtoehtoja.

Pienet osaamiskokonaisuuden osaamisen kehittämisen tukena

Työelämän vaatimukset muuttuvat ja uusiutuvat nopeasti. Pienet osaamiskokonaisuudet mahdollistavat työelämässä tarvittavan osaamisen hankkimisen ilman koko tutkinnon suorittamista. OKM on valmistellut pienten osaamiskokonaisuuksien viitekehysluonnoksen, joka pohjautuu Euroopan unionin neuvoston suositukseen ja sen liitteeseen. Viitekehys toimii pienten osaamiskokonaisuuksien suunnittelun ja toteutuksen, digitaalisella palvelualustalla esitettävien tietojen sekä todistuksen ja sen liitteiden perustana. Pienten osaamiskokonaisuuksien suunnittelun lähtökohtana on tiivis yhteistyö työelämätoimijoiden kanssa. Monissa kohdin korkeakoulujen TKI-toiminta tuottaa työelämälähtöisiä teemoja pieniin osaamiskokonaisuuksiin. Pienten osaamiskokonaisuuksien kehittämistä on tuettu useilla valtakunnallisilla hankkeilla. SEAMK on ollut mukana Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) hankinnassa, jossa testattiin vuoden 2025 aikana pienten osaamiskokonaisuuksien toteuttamista

viitekehyksen mukaisesti. SEAMK toteutti vuoden 2025 aikana Kestävä liiketoiminta – hiilijalanjälkilaskenta ja vastuullisuusraportointi (6 op) -koulutuksen, jonka
suunnitteluun osallistettiin tiiviisti SEAMKin yhteistyökumppaneita. Koulutukseen osallistui yli 100 opiskelijaa. Palaute koulutuksesta ja sen vaikuttavuudesta oli kiitettävää. SEAMK raportoi kokemuksen pienen osaamiskokonaisuuden toteuttamisesta ja viitekehyksen käytettävyydestä OKM:lle tammikuun 2026 aikana. SEAMK on mukana myös PINKO, pienet osaamiskokonaisuudet työelämän tueksi -hankkeessa, jota toteutetaan usean ammattikorkeakoulun yhteishankkeena (SEAMK, 2025). SEAMKin vastuulla on yhteistyössä VAMKin kanssa erityisesti hankkeen työpaketti 3, jossa mallinnetaan pienten osaamiskokonaisuuksien laadunhallintaa ja opintohallinnollisia prosesseja. Eurooppalaisten korkeakoulujen HEROES-allianssin toiminta käynnistyi alkuvuodesta 2025. SEAMK on mukana allianssissa yhdessä kahdeksan muun korkeakoulun kanssa. Osana allianssiyhteistyötä kehitetään myös jatkuvaa oppimista ja erityisesti pieniä osaamiskokonaisuuksia (micro-credentials). Lokakuussa 2025 hyväksyttiin allianssin korkeakoulujen yhteistyönä laadittu ”Action Plan for micro-credentials”, joka kuvaa pienten osaamiskokonaisuuksien suunnittelun ja toteuttamisen prosessin: The HEROES Alliance approach to micro-credentials (UCN, 2025).

Monipuolista kehittämistä myös SEAMKissa

Vuoden 2025 aikana SEAMKin jatkuvan oppimisen verkkokaupan tarjontaa laajennettiin tuomalla avoimen ammattikorkeakoulun osaamiskokonaisuudet ja polkuopinnot verkkokauppaan. Verkkokaupan tarjonnan laajentaminen on osa tavoitetta lisätä jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan saavutettavuutta ja löydettävyyttä. Uraohjauksen kehittämiseen panostettiin luomalla SEAMK-tasoinen uraohjauksen malli. Mallin tavoitteena on tukea SEAMKissa toteutettavaa uraohjausta tutkinto-opintojen eri vaiheissa, mutta myös jatkuvassa oppimisessa. Uraohjauksen yhdeksi tavoitteeksi on tunnistettu muun muassa oman osaamisen tunnistamisen tukeminen ja jatko-opintoihin ohjaaminen. Uraohjauksessa keskeistä on myös tukea työnhaku- ja urasuunnittelutaitoja sekä lisätä työmarkkinatuntemusta. Loppusyksystä 2025 toteutetussa avoimen AMK:n opiskelijapalautekyselyssä (n=164) vastaajat olivat keskimäärin hyvin tyytyväisiä avoimen AMK:n käytäntöihin, kuten ilmoittautumisprosessin sujuvuuteen ja saamaansa viestintään
ja ohjaukseen. Opiskelijoiden palautteessa nousee esiin tyytyväisyys avoimesta ammattikorkeakoulusta saatuun hyötyyn esimerkiksi oman osaamisen kehittämisen ja tutkinto-opiskelijaksi pääsemisen edistämisen näkökulmasta. Erityisesti itsenäisesti suoritettavat verkko-opinnot kiinnostavat oppijoita. Tämä mahdollistaa opintojen suorittamisen ajasta ja paikasta riippumatta. **Annika Pöytälaakso** Jatkuvan oppimisen päällikkö
SEAMK Kirjoittaja on SEAMK Jatkuvan oppimisen asiantuntija. Asiasanat: jatkuva oppiminen, täydennyskoulutus, avoin AMK, pieni osaamiskokonaisuus

Lähteet

Digivisio 2030 -hanke (2025). *Opin.fi vie omalle oppimisen matkalle.* https://digivisio2030.fi/opin-fi/ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi HE 133/2025. https://www.finlex.fi/fi/hallituksen-esitykset/2025/133 Opetus- ja kulttuuriministeriö.

(2019). *Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle – Vision toimeenpanon tiekartta*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Korkeakoulutus+ja+tutkimus+2030-luvulle+VISION+TIEKARTTA_V2.pdf Osaamispolku (1.12.2025). *Osaamispolusta löydät koulutus- ja uramahdollisuutesi.* https://osaamispolku.fi/fi Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK). (2025). PINKO – pienet osaamiskokonaisuudet työelämän tueksi. https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/pinko/ University College of Northern Denmark (UCN). (2025). *The HEROES Alliance approach to micro-credentials.* https://www.ucn.dk/english/about-ucn/internationalisation/heroes/the-heroes-alliance-approach-to-micro-credentials/ Valtioneuvosto. (20.11.2025). *Nuorille tarjotaan opintoseteliä avoimeen korkeakouluun ja korkeakoulujen aloituspaikkoja lisätään*. https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/nuorille-tarjotaan-opintosetelia-avoimeen-korkeakouluun-ja-korkeakoulujen-aloituspaikkoja-lisataan